

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Monika Dusová

Téma práce: Úroveň verbálního vyjadřování dětí předškolního věku

Autorka, Monika Dusová, se ve své bakalářské práci zaměřila na téma verbální vyspělosti dětí předškolního věku. Českých výzkumů realizovaných na dané téma není v poslední době příliš mnoho. Zvolená oblast stojí za nové prozkoumání také proto, že se v posledních dvou desetiletích celospolečensky, zejména však v mladší populaci, mění čtenářské návyky a u předškolních dětí lze předpokládat i snižující se frekvenci čtených a vyprávěných pohádkových příběhů dospělými ve prospěch sledování příběhů filmově zpracovaných. Lze předpokládat, že uvedené změny se mohou odrazit i ve verbálních kompetencích dětí.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává z pěti hlavních kapitol. Téma psycholingvistiky a výzkumu řeči u předškolních dětí je obsahem první kapitoly, v další se autorka zaměřuje na vývoj řeči od narození až do předškolního věku. V následující kapitole jsou analyzována specifika dětské řeči z hlediska jednotlivých lingvistických kategorií. Zbývající dva oddíly teoretické části sledují možnosti a limity řečové stimulace v prostředí rodiny a mateřské školy, zmíněna je též oblast neverbální (dětské) komunikace.

Praktickou část tvoří výzkum, jehož cílem bylo zhodnotit způsob vyjadřování předškolních dětí. Autorka stanovila šest výzkumných tezí, na jejichž základě analyzovala verbální a neverbální komunikační projevy předškolních dětí (N=12). Jako výzkumnou metodu zvolila nestrukturovaný rozhovor a pozorování dětí během jejich verbálního komentáře čtyř obrázků a samostatného přečtení pohádky po jejím přečtení. Výsledky výzkumu autorka analyzuje z několika hledisek pomocí grafů a tabulek. Práce je doplněna bohatou přílohovou částí s podnětovým materiálem a doslovnými přepisem rozhovorů, které s dětmi uskutečnila.

Teoretická část je zpracována vesměs adekvátně. Autorka zde prezentuje nejpodstatnější poznatky, které jsou dostupné v české odborné literatuře. Vychází převážně z monografií, výzkumné studie mezi literárními zdroji absentují. Na některých místech v textu chybí odkazy na informační zdroje (např. při uvádění výsledků výzkumu týkajícího se rozdílné vyspělosti dívek a chlapců v kap. 4.1). Text je psán čtivě a je poměrně dobře zformulován.

Stěžejní část bakalářské práce tvoří výzkum, v němž autorka poměrně originální metodou získává zajímavé poznatky o dětských verbálních kompetencích i neverbálních projevech. Své nálezy autorka analyzuje s dostatečnou pečlivostí a přistupuje k nim tvořivě (např. při interpretaci lingvistických novotvarů na s. 53). Způsob zpracování je zevrubný, pro vyhodnocení dat v souladu s některými stanovenými tezemi (např. těch, které předpokládaly genderové rozdíly) by možná stálo za to vycházet spíše z průměrů souboru či podsouborů. Diskuse a závěr jsou formulovány poměrně stručně. Přínosné by bylo bývalo také porovnání výsledků výzkumu s dříve zjištěnými poznatky, jež autorka uvádí v teoretické části práce. Oponentka ovšem velmi vysoce oceňuje autorčinu vysokou invenci při tvorbě výzkumného designu a také její pečlivý a poměrně tvořivý přístup k analýze dat.

Závěr: Předložená bakalářská práce rozhodně splňuje všechny požadavky. Výše uvedené připomínky jsou spíše dílčího rázu, a proto navrhuji její hodnocení v klasifikačním rozmezí:

„velmi dobře-výborně“

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 25. 5. 2013